

SÖYLEŞİ-Diyanet Türkiyesinde Kadınlar-Prof. Dr. Nuran Şahin

Nuran Şahin: İnsan hakları eşitlik ilkesine dayanır ve cinsiyet ayrımcılığı yoktur. Kadın ikincilleştirildiğinde, erkek efendi, kadın itaat eden kul ve köle konumuna getirilerek, iş yaşamından da koparılarak, eve kapatılacaktır. Bugün çalışan kadınlara yönelik iyileştirme yasalarında doğum ve sonrası maddeler irdelendiğinde, kadını aktif hayattan uzaklaştırmaya evde kalmaya özendiren bölümlerin varlığı dikkat çekicidir.

09 Şubat 2016

Dinselleşen Türkiye'nin kadınlara vaat ettiği bugünü ve geleceği konuştuğumuz söyleşi dizisinin ikinci bölümü, Prof. Dr. Nuran Şahin ile devam ediyor. Şahin dinselikleşmeyle mücadelenin acil görev olduğunun altını çiziyor.

soL'un bugünkü konuğu Prof. Dr. Nuran Şahin. Şahin, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı'ndaki görevlerini 2015 Şubat ayında emekli olduğu için devretti. Nuran Şahin, yüksek lisans ve doktorasını Fransa'da Lille III Üniversitesi'nde tamamladı.

Antik Dönemde Anadolu'da Kadın kitabının yazarı Şahin, halen Klaros Antik Kenti Kazı Başkanlığı görevini sürdürüyor.

Sizin uzmanlık alanınızı veri olarak biraz gerilerden başlayalım hocam. Antik dönemde ve günümüzde kadınların konumu arasında bir karşılaştırma yapabilir miyiz? O zamandan bugüne kadınların yaşantılarında değişiklikler olduğunu söylemek mümkün mü? “Kadın” kavrayışında ne tür değişiklikler var?

Antik Dönem'den bugüne değin erkek egemen toplumdaki kadının konumunda bir değişim olmamıştır. Antik Dönem kadınının erdemli ve erdemsiz olarak iki grupta tanımlanması, erkeğin kadına bakış açısının özlü anlatımıdır. Erdemli kadın, sadık eş ve evinde oturan kadın modelidir. Buna karşın erdemsiz kadın, kocasını aldatan, sokaklarda gezen kadındır. Bugün toplumun geldiği noktada, aynı söylemleri ve eylemleri görüyoruz; hamile kadının sokağa çıkmaması söylemi, gece yalnız sokağa çıkan kadın ya da genç kıza tecavüz eylemleri gibi. Tüm bu söylem ve eylemler M.Ö. 1000 yılındaki kadın konumunu belirleyen erkek egemen yapının, M.S. 2000'i yaşadığımız dönemde de değişmediğinin ve yasa koyucu erkeğin, kadını cinsel obje ve bir meta olarak gördüğünün kanıtlarıdır.

RADİKAL DİNCİNİN ORTAK NOKTASI KADINI CİNSEL OBJE OLARAK GÖRMESİDİR

Son dönemde kadına yönelik şiddetin hızla artıyor oluşunun birden fazla sebebi olduğu düşünülebilir. Sizce dinci-gerici söylemlerde ve eylemlerdeki artış ve kadına yönelik şiddet arasında doğrudan bir bağlantı kurmak mümkün mü?

Evet, doğrudan bağlantılı. İnsanlık tarihi irdelendiğinde, tüm toplumlarda dinsel radikalizmin ivme kazandığı dönemlerde kadına yönelik şiddet artmış. Bugün Avrupa'nın kadına bakış açısı ile, Orta Çağ Avrupası'nın kadına bakış açısı karşılaştırıldığında bu olgu net olarak görülür. Avrupalı kadın bugünkü konumuna sahip oluncaya değin, binlerce kadın, dinci-gerici Katolik kiliselerinin söylemlerinin kurbanı olarak yakılmışlardır. Radikal dincilerin ortak noktaları da kadın eğitime karşı olmaları ve kadını cinsel obje olarak görmeleridir. Dinin ivme kazandığı toplumlarda kadına ilk getirilen yaptırım örtünme zorunluluğu ve eve

kapatılmalarıdır. Buna karşın bu dönemlerde toplumun yasa koyucuları olan erkeklerde de cinsellik idfiks haline gelmekte ve küçük yaştaki kız çocuklarına yönelme de artmaktadır.

Cuma namazı genelgesinin kadınlar için iki kez eşitlik hukukuna aykırı olduğu dillendiriliyor. Siz ne düşünüyorsunuz?

Hukukçu değilim ancak bir düşünce insanı olarak eşitlik hukukuna aykırıdır.

Gericilikle nasıl mücadele edilecek? Kesin bir mücadele dili geliştirmeden kadının yaşam alanı genişleyebilir mi?

Asla. Üzücü olan bugün Meclis'te var olan kadın millet vekillerinin söylem ve eylemleri ile kendi kadın kimliklerine ihanet etmeleri. "Kadın cinayetlerine, şiddete, tacize ve cinsiyet ayrımcılığına hayır, insanca yaşam hakkına evet ve eşitliğe evet çağrısı ile birleşelim. Gelecekteki acılara ağıt yakmamak için..." söylemi ile iki yıl önce kadınlara çağrıda bulunmuştum yazmış olduğum kitapta, bugün gelinen noktada her gün ağıt yakar olduk. Gericiliğe kesin bir mücadele dili geliştirme aşamasında geç kalındığı görüşümdedir. Gün acil eylem planı geliştirilme günüdür.

BİLİNÇ ALTINDA KADINDAN KORKMA DUYGUSU VAR

Son olarak sizce, en kaba haliyle dinci-gericiliğin "kadın" ve bedeniyle derdi ne? Kadının ikincilleştirilmesinden iktidarların ne gibi bir çıkarı olabilir?

Bilinç altında kadından korkma duygusu. Bu korku farklı şekillerde ve dönemlerde erilde ortaya çıkmaktadır. Örneğin ilk cinsel deneyimini genelevde yaşamış erkeklerde yada cinselliğini sağlıklı şekilde yaşayamayan erkeklerde bu korku belirgin olarak görülmektedir. Dinci-gericilik, kadını "Kadın bedeni =Namus (kadının namusu)" olarak görüyor. Şövalyelerin eşleri için yaptırıldıkları bekaret kemeri Orta Çağın bu bağlamda en çarpıcı kanıtıdır. Cennette erkeklere Huriler verileceği söylemi ve cihada gidenlerin bu inançla ölüme gitmeleri, dinci-gericilerin, kadına olan doyumsuz açlıklarının göstergeleridir. Bilinç altında kadını aşağılama ve korkularından yaratıkları kin yatmaktadır.

"Kadını ikincilleştirilmesinden iktidarların çıkarı ne gibi bir çıkarı olabilir" sorusunun, yanıtı da içindedir. İnsan hakları eşitlik ilkesine dayanır ve cinsiyet ayrımcılığı yoktur. Kadın ikincilleştirildiğinde, erkek efendi, kadın itaat eden kul ve köle konumuna getirilerek, iş yaşamından da koparılarak, eve kapatılacaktır. Bugün çalışan kadınlara yönelik iyileştirme yasalarında doğum ve sonrası maddeler irdelendiğinde, kadını aktif hayattan uzaklaştırmaya evde kalmaya özendirilen bölümlerin varlığı dikkat çekicidir.

<https://haber.sol.org.tr/toplum/diyanet-turkiyesinde-kadinlar-ii-prof-dr-nuran-sahin-radikal-dincinin-ortak-noktasi-kadini>